

'Garantie zoals nu, op een kunstgrasveld is de arrogantie ten top'

Johan Atema's mening over tennisbaanonderhoud

Johan Atema van Atema Sport uit Leeuwarden noemt zichzelf een zzp'er. Al tientallen jaren 'zit' hij in het onderhoud van met name gravelbanen. En de laatste tien jaar ook kunststofbanen. Maar bij hem kun je ook terecht voor onderhoudsmaterialen, sleepnetten en sportnetten. De 65-jarige Johan Atema doet het al wat rustiger aan. Zo schakelt hij voor groot onderhoud tegenwoordig bijvoorbeeld Topcourt in. De gepassioneerde Fries neemt geen blad voor de mond als hij over het onderhoud van tennisbanen spreekt!

Auteur: Broer de Boer

Johan Atema volgde nog de echte traditionele groundsmancursus bij de KNLTB: 'Niet zo'n snelle avondcursus zoals ze tegenwoordig geven om het gravelonderhoud onder de knie te krijgen', voegt hij eraan toe. 'Ruim 20 jaar geleden ben ik begonnen als Atema Sport met zo'n topplaagbreker, en daarbij schakelde ik in het voorjaar extra medewerkers in. Dat is lucratief en mooi werk geweest.' Maar tegenwoordig maakt hij zich iets minder druk in het voorjaar. Hij huurt een ander professioneel bedrijf in om de circa 25 gravelbanen die hij onderhoudt in Friesland hun voorjaarsbeurt te geven.

Vieze vette topplaag

'De Losser-methode lijkt me een beetje omslachtig', zegt Johan Atema, 'maar het is een goede manier om je gravel te verzorgen. Bij voorjaars-

onderhoud moet je beslist die vieze vette topplaag verwijderen. Dat doen ze in Losser ook. Als je dat nalaat en alleen met een dubbele staaldraad de bovenlaag losmaakt en/of de smerigheid er gewoon doorheen freest, is dat vragen om problemen! Niet voor niets werkten we vroeger met zo'n topplaagbreker uitgerust met een vijzel. Die schraapte het bovenste laagje gravel af en zette het aan de kant. Misschien kun je bij een pas aangelegd tennispark met een heel schone topplaag het verwijderen van dit topplaagje nalaten. Maar als je dit standaard doet, dan krijg je ophoping van verontreiniging in je gravel. Bovendien neemt de laagdikte toe en krijg je problemen met water op je baan. Ik ken ook aannemers die de vette topplaag niet verwijderen en daar zet ik toch mijn vraagtekens bij. Bij pappige toplagen moet je niet met zware apparatuur op je gravel komen,

Johan Atema, Atema Sport.

zelfs niet met gazonbanden. Je blijft de sporen ervan zien.' Dat die vieze, vette graveltoplaag eraf moet bij voorjaarsonderhoud, daar is de Fries heel duidelijk over!

Nathouden

'Gravel goed nathouden.' Dat advies geeft Atema als je de baan hard wilt krijgen. Johan Atema: 'Gravel dat je nat houdt, wordt hard en het wordt juist zacht bij droog weer. Vooral in het begin van het tennisseizoen moet het dus goed nat zijn. En drie à vier keer rollen moet voldoende zijn om het hard te krijgen. Te veel rollen heeft geen enkele zin.' Terugblikkend zegt Atema: 'Vroeger zeiden we wel: zet de baan maar een keer onder water om hem hard te krijgen. Ik kan uit ervaring zeggen dat de banen met een handsproeier er het slechtst bij liggen. Bij het in onderhoud nemen van een baan bedong ik 25 jaar geleden al dat er een beregeningsinstallatie aanwezig moest zijn. En geloof me: zon en wind kunnen een baan die goed op de wind ligt een dag na een regenbui al te droog maken. Ik sproei de banen soms drie tot vier keer per dag en 's nachts ook nog eens...' Dus een tip van Atema is op zijn plaats: investeer in een beregeningsinstallatie; handmatig sproeien is verre van ideaal.

'Vroeger zeiden we: zet de gravelbaan maar een keer onder water om hem hard te krijgen'

Relatieve eens

Voor de stressvolle voorjaarsperiode heeft Atema ook een duidelijke mening en twee oplossingen: 'Tennissers zouden er goed aan doen de boel eens iets meer te relativeren als de baan nog niet speelbaar is. Daarnaast zou de KNLTB zich eens wat meer moeten verplaatsen in wat er leeft bij de aangesloten verenigingen en bij de tennisbaanbouwers en/of onderhoudspartijen. De tenniscompetitie zou wat mij betreft niet eerder dan na half april moeten beginnen! Dit jaar was de startdatum 6 april. Dat betekent dat clubs tegenwoordig hun openingsweekend al halverwege maart plannen.' Dus tip van de Fries: relatieveer in de tennis, en raak dat stressvolle idee kwijt dat de gravelbaan op 1 april gereed moet zijn.

Nieuwe gravelsoorten

Hoe kijkt de Friese ondernemer tegen de nieuwe gravelbaansoorten aan? Hoewel hij toegeeft nog nooit Gravel Plus Premium na een natte periode bekeken te hebben, steekt hij zijn mening niet onder stoelen of banken. Johan Atema: 'In Lemmer ligt ook zo'n baan. Maar ik vind het persoonlijk maar niets. Want je zult namelijk dat

afschot in deze harde baansoort goed in stand moeten houden. En ook bij een harde baan: het kan niet anders of ook voor en achter de baselijn en in de servicevakken krijg je op den duur kuilen. Op dat betonachtige gravel blijft dan water staan, want het kan niet wegzakken. Bij opvriezen zullen de lijnen ook omhoog komen. En dan moet je ook in deze baan aan het walsen. Als je ze daarnaast ook weer goed op afschot moet leggen, dan zijn de arbeidskosten van een voorjaarsonderhoudsbeurt volgens mij hoger dan bij het traditionele vlak liggende gravel. Naar mijn smaak voegt deze nieuwe gravelbaansoort niets toe. En weinig onderhoud aan Gravel Plus Premium? Ik geloof echt niet dat deze baansoort op den duur onderhoudsvrij blijft. Naar mijns inziens is het een leuk verkooppraatje, want verenigingen zijn namelijk gevoelig voor het argument dat een baan onderhoudsvrij c.q. onderhoudsarm is.'

Raar spul

Dat Atema een echte gravel-man is, blijkt uit de naam die hij aan kunstgras-gerelateerde banen geeft: 'dat rare spul'. En hij gaat zelfs verder: 'Gravel heeft elk voorjaar onderhoud nodig, en dan komen ze met dat rare spul waarvan ze zeggen dat het onderhoudsvrij is. De lijnen van de met roodzand ingestrooide kunstgrasbanen moet je zelfs met de hogedrukreiniger of met de bladblazer schoonhouden, wat niet werkt. In Friesland zijn er al competitieteams geweest er niet op wilden spelen, omdat de belijning in het vak van de tegenstander nauwelijks te zien is. En elke keer vinden ze weer nieuwe kunststof banen uit, met een iets ander vezeltje, dat iets korter of iets langer is, met zand erin of erop, of met een kleurtje tot en met blauw aan toe... of nog meer vezeltjes. En de producenten daarvan? Ze gunnen elkaar het licht in de ogen niet, terwijl het eigenlijk allemaal meer van hetzelfde is. Terwijl regelmatig en goed onderhoud nagelaten wordt. Dat is tenminste wat ik vaak zie! Ik kijk dan naar plekken direct voor en direct na de baselijn en in de servicevakken. Al te vaak constateer ik dan kleurverschillen. Dat duidt erop dat het zand of andere infill niet goed aangevuld is of verschoven is. De vezel slijt dan extra en voor je het weet, speel je op de mat. Persoonlijk ga ik liever voor zandingestrooid kunstgras met een vezellengte van 18 mm dan voor zo'n product met 11 mm vezels. Te weinig infill of op de verkeerde plek is desastreus voor je mat. Dat rare spul is echt niet onderhoudsarm!'

Garantie is arrogantie

Over het onderwerp 'garantie' geeft Atema een mooie oneliner: 'Garantie geven op een kunstgrasveld is de arrogantie ten top.' Dat vraagt om verduidelijking. 'Volgens mij zit het zo', zegt Atema. 'Zodra aannemers te veel op de aanleg moeten bijleggen en de tennisclubs om garantie vragen op hun nieuwe sportvloer, sluiten ze een verplicht onderhoudscontract af. En daar pakken de aannemers gelijk hun winst op: clubs zijn jaarlijks een paar duizend euro lichter, de medewerkers komen tweemaal per jaar en zijn na een uur weer weg. Ik heb het meegemaakt! Die vrij dure onderhoudsbeurten, zoals sommige aannemers die uitvoeren op kunstgras, zijn overbodig. Ik ben ervan overtuigd dat als je zelf dat rare spul, die kunstgrasbanen, goed onderhoudt met de juiste middelen onderhoudt, dat je dan kunt volstaan met eens per twee jaar onderhoud door een aannemer! Je zult dan wel consequent elke dag de rommel eraf moeten halen en de banen moeten borstelen. Nogmaals, dit is mijn mening. Ik moet er wel bij zeggen: als dat onderhoud door vrijwilligers gedaan wordt, dan heb ik mijn twijfels wel eens of het goed gebeurt. Goed onderhoud is het halve werk!'

Lijnen vegen.